

MARS 2007

Går kunskap att mäta?

Så höjer vi kvaliteten i skolan

Innehåll

Går kunskap att mäta?	4
Resultatsammanfattning	6
Inledning	7
Metod	7
Skolan bör ges prioritet	8
Den egna skolan fungerar bra	10
Åtgärder för att förbättra skolans kvalitet.....	14
Splittrat stöd för en lärarauktorisering	17
Ska endast lärare med lärarutbildning få sätta betyg?	18
Lärarna lyssnar på föräldrarna	19
Appendix	21

Går kunskap att mäta?

Går kunskap att mäta? Frågan väcker känslor. Förmodligen för att begreppet kunskap är mångtydigt och för att mätmetoder aldrig exakt kan fånga någons kunskap. Den kan bara mätas mer eller mindre bra. Diskussionerna kring svaret på frågan kommer att variera beroende på hur man definierar kunskap och valet av mätmetod.

Lärarnas Riksförbund menar att det är de utbildade lärarna som har den kompetens och kunskap som krävs för att bland annat klara svåra uppgifter som betygsättning och att förstå intentionerna i skolans styrdokument. Att bedöma en annan människas kunskaper är en synnerligen komplex och grannliga fråga. Just därför krävs det en grundlig utbildning av den som ska utföra denna uppgift. Betygsättningen kan spela en avgörande roll vid antagningen till utbildningar och samhället är skyldiga medborgarna att genom sina system säkra att det sker på ett likvärdigt och rättvist sätt. Det ansvar som åtföljer detta uppdrag kan bara avkrävas och förväntas av dem som har en utbildning för detta.

Denna rapport bygger på två SIFO-undersökningar som har gjorts bland medborgare och kommunpolitiker. I rapporten framgår att skolan är den samhällsverksamhet som medborgare och kommunpolitiker tycker är viktigast.

Rapporten visar också att de allra flesta är nöjda med hur den svenska skolan fungerar i allmänhet. Dock är kommunpolitiker mer nöjda med skolan än vad medborgarna är. Bland kommunpolitikerna svarade 80 procent att den svenska skolan var mycket bra eller ganska bra. Motsvarande andel bland medborgarna är 61 procent. Skillnaden mellan kommunpolitikerna och medborgarna var ännu större när det gällde skolan i den egna kommunen. 87 procent av kommunpolitikerna svarade att skolan i den egna kommunen var mycket bra eller ganska bra. Bland medborgarna är motsvarande andel 62 procent. Det skiljer alltså 25 procentenheter mellan medborgarnas åsikt om skolan och kommunpolitikernas.

Alla elever har rätt att få möjlighet att nå skolans mål, att känna sig trygga i skolan och att se meningen med att studera. Alla elever har rätt till den högsta undervisningskvaliteten. Lärarnas Riksförbund formulerar här tre förslag som leder till en bättre skola.

- **Lärare i rätt ämne och skolår**

Alla elever ska ha rätt att bli undervisade av lärare som har utbildning för det ämne och de skolår där de undervisar. För detta krävs en reformerad lärarutbildning som ger studenterna tillräckligt breda och djupa ämneskunskaper och samtidigt förbereder dem för skolans vardag. Vidare ska obehöriga lärare endast få arbeta under behörig lärares ledning och skollagens behörighetskrav för tillsvidareanställning av lärare behöver skärpas.

- **Garanterad nationell likvärdighet**

Alla elever ska ha samma möjligheter och förutsättningar oavsett deras geografiska hemvist eller bakgrund. Staten måste garantera en likvärdig skola, bland annat genom att ta ett tydligare ansvar för styrning och finansiering av skolan. Alla huvudmän måste följa samma regelverk och sanktionsmöjligheterna mot de huvudmän som inte lever upp till sina åtaganden måste utökas.

- **Lärarauktorisering för högre kvalitet**

Vår undersökning visar att allmänheten känner ett behov av att införa en lärarauktorisering. Det visar att socialdemokraternas beslut att tillsätta en utredning i frågan trots den tveksamhet som vissa politiker känner har stöd i deras valmanskår. Den visar vidare att den borgerliga regeringens beslut att skärpa utredningsdirektiven har en bred uppslutning bland allmänheten.

En auktorisering har inget egenvärde. Den ska inte ge ett förtroende hos såväl allmänhet som politiker. Genom en auktorisering garanteras en rättssäker och likvärdig undervisning.

Lärarna ska vara en naturlig auktoritet i sitt möte med eleverna. Genom ökad professionalisering, hög kvalitet på lärarutbildningen, stärkt forskningsanknytning och ett ökat frirum i yrkesutövningen får läraryrket högre status. Det behövs utrymme för ständig verksamhetsutveckling inom skolan och en statligt sanktionerad auktorisering för lärare. För att stödja eleverna och renodla lärarens arbetsuppgifter behövs även andra specialister i skolan.

Ingen tjänar på att skolans förutsättningar i grunden förändras mellan mandatperioderna eller att viktiga reformer skjuts på framtiden. Skolan får aldrig bli en experimentverkstad för ivriga politiker. Reformerna inom skolan ska hålla hög kvalitet och vara långsiktiga. Skolan har varit utsatt för alltför många experiment under åren. För att skapa en skola med kunskap i centrum behöver lärare och elever arbetsro. Politiker – gör upp om skolan på nationell och lokal nivå!

Om våra ungdomar får möjlighet att utvecklas, växa som människor och förverkliga sina livsmål, kommer de att göra vårt lilla land större i världen. De utmaningar som Sverige står inför, kräver utbildad arbetskraft och så många som möjligt i arbete. Vi har inte råd att ställa någon utanför. Varje elev som skolan tappar är en förlust för det gemensamma och en tragedi för den enskilde. För varje ung människa som får möjlighet att växa, växer också Sverige.

Det är därför som ett litet land behöver stora kunskaper.

Resultatsammanfattning

- 73 procent av kommunpolitikerna och 66 procent av medborgarna tycker att skolan är den viktigaste frågan. Ingen fråga är tillnärmelsevis lika viktig
- Desto närmare skolan desto mer nöjd är medborgarna med kvaliteten inom skolan. De som har barn i skolan är de som är allra mest nöjda (87 procent).
- Kommunpolitikerna (80 procent) är mer nöjda än medborgarna (61 procent) när de bedömer hur den svenska skolan i allmänhet fungerar
- Tidig uppföljning, utbildade/behöriga lärare och möjlighet att skapa studiero är de faktorer som medborgarna och allmänheten anser vara viktigast för att förbättra elevernas resultat. Ökad konkurrens och tidigare betyg var de faktorer som motsvarande grupper ansåg hade minst effekt på elevernas resultat.
- 65 procent av medborgarna och 55 procent av kommunpolitikerna vill att det införs en auktorisation för lärare. Svagast stöd för en auktorisation återfinns bland vänsterpartistiska kommunpolitiker. Störst stöd återfinns bland folkpartistiska kommunpolitiker och bland socialdemokratiska sympatisörer.
- 62 procent av de tillfrågade anser att endast lärare med lärarutbildning ska få sätta betyg.
- 62 procent av föräldrarna har varit i kontakt med lärare för att diskutera skolan. 44 procent har varit i kontakt med rektorer och 18 procent har varit i kontakt med kommunpolitiker.
- Av kommunpolitikerna har sju av tio i egenskap av politiker varit i kontakt med skolledare och lärare och sex av tio har varit i kontakt med elever. Sifundersökningen visar även att endast fyra av tio kommunpolitiker har suttit med under en lektion.

Inledning

I syfte att starta en diskussion om kvaliteten i skolan har Lärarnas Riksförbund ställt ett antal frågor till allmänheten och till kommunpolitiker. Rapporten kommer på intet sätt att svara på eller ge en ingång till samtliga kvalitetshöjande åtgärder inom skolan, utan bör ses som en uppmaning till rikspolitiker, kommunpolitiker, privata huvudmän och andra intressenter.

En uppmaning att inte bara tala väl om skolan utan även satsa på de variabler som förbättrar skolans kvalitet. Lärarnas Riksförbund menar att grunden till utbildningens kvalitet är att läraren har den utbildning som krävs för att kunna förmedla ämneskunskaper utifrån elevernas behov och förutsättningar. Det förutsätter att lärare är utbildade både för det ämne och för den undervisningsform de undervisar i. Behöriga lärare är den främsta garanten för att alla elever ska få möjlighet att nå skolans mål.

Christian Andersson vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) har slagit fast att obehöriga lärare innebär att elevernas resultat försämras.¹

Jan-Eric Gustafsson professor i pedagogik i Göteborg och Eva Myrberg, doktorand, har visat att lärarnas kompetens är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas studieresultat.²

Metod

Lärarnas Riksförbund har gett SIFO Research International i uppdrag att genomföra två undersökningar om skolan. I den första har 1 000 medborgare tillfrågats och i den andra 1 000 kommunpolitiker. De som har intervjuats är personer i åldern 15 år och äldre, boende i hela landet. Undersökningen har genomförts i SIFO Research Internationals Telefonbuss. (Se metodbeskrivning i appendix.)

I tabellbilagan kan man studera resultaten mer i detalj, till exempel för en viss undergrupp.

Lärarnas Riksförbund har tillsammans med Lärarförbundet tidigare ställt liknande frågor till allmänheten 2002 och 2006.

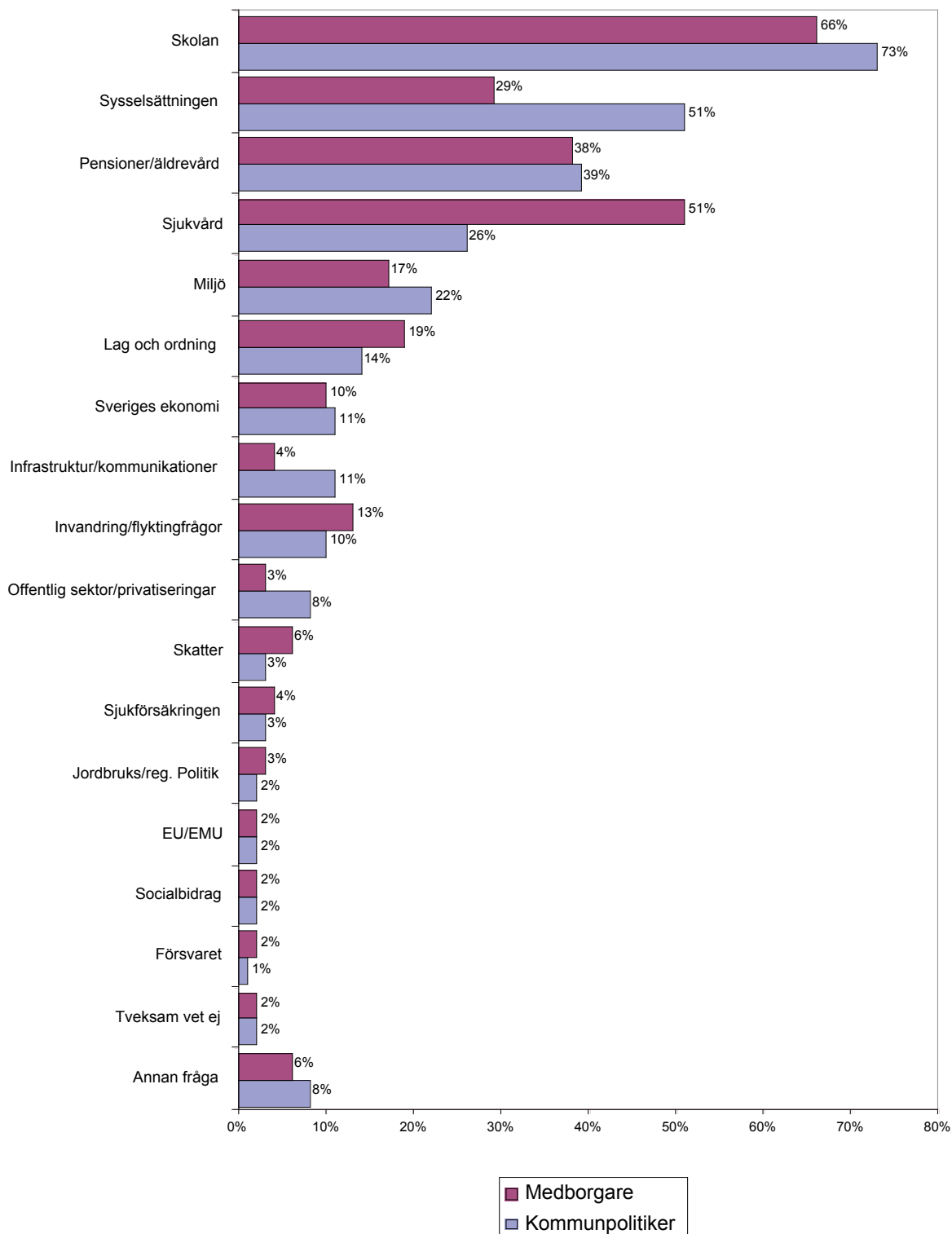
För att de skilja de två Sifoundersökningarna åt refereras till den undersökning som tar upp allmänhetens syn på skolan som "Medborgaren" och till den som tar upp kommunpolitikernas syn på skolan som "Kommunpolitikern".

1. Lärartätthet, lärarkvalitet och arbetsmarknaden för lärare, IFAU, rapport 2007:5, sid 20

2. Skolverket, Ekonomiska resursers betydelse för pedagogiska resultat, Jan-Eric Gustafsson och Eva Myrberg s.168-172

Skolan bör ges prioritet

Figur 2.1 Vilken eller vilka frågor eller samhällsproblem tycker du är viktigast att politikerna prioriterar? (Högst tre svarsalternativ)

Figur 2.1 visar att oavsett om valmanskåren eller kommunpolitikerna får avgöra är det skolan som är den mest prioriterade frågan. När de båda lärarorganisationerna ställde samma fråga till allmänheten i en undersökning som togs fram till Almedalsveckan i Visby sommaren 2006 delade skola och sjukvård (47 procent) på förstaplaceringen.

Även undersökningar av andra aktörer visar att skola, vård och omsorg är de områden som folk i allmänhet vill att politikerna prioriterar, särskilt i samband med val till kommun och riksdag.

Denna Sifo-undersökning visar att det svenska folket anser det vara betydligt mer angeläget att lyfta upp skolan på agendan än exempelvis sysselsättningen, en fråga som kraftigt dominerade valrörelsen 2006 och som dessutom sades ha en avgörande effekt på valutgången.

Precis som allmänheten tycker politikerna att skolan är det område som måste prioriteras mest i framtiden. Tre fjärdedelar (73 procent) anser att skolan är ett av tre politikområden som ska ligga överst på den politiska agendan. Näst skolan kommer sysselsättningen samt pensioner/äldreomsorg.

Om man tittar på de svarandes partitillhörighet så är de folkpartistiska kommunpolitikerna den grupp som mest tycks vilja prioritera skolan. Av de folkpartister som svarat på vår undersökning anser hela 83 procent att skolan är ett av de tre områden som förtjänar mest uppmärksamhet.

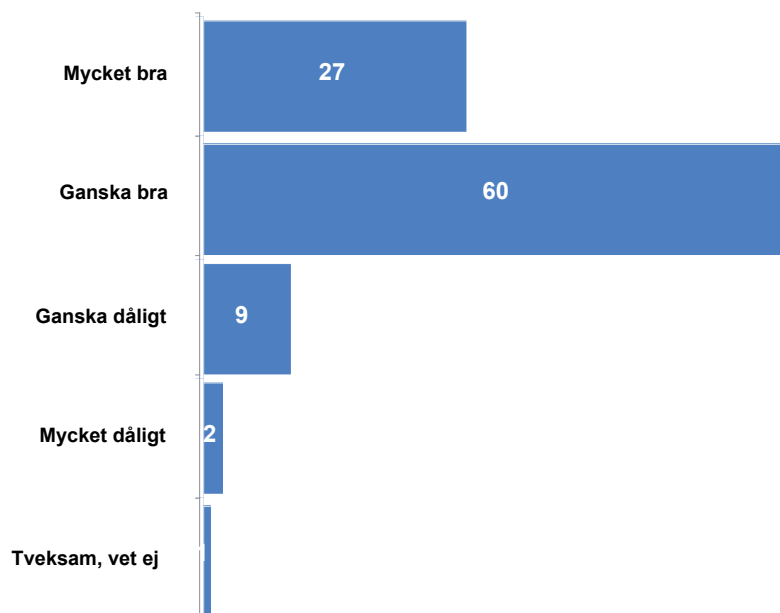
Motsvarande andel för de moderata kommunpolitikerna är 75 procent och för socialdemokraterna likaså 75 procent. De kommunpolitiker som i minst utsträckning lyft fram skolan som ett prioriterat område är de miljöpartistiska. Endast 55 procent har svarat att skolan bör prioriteras.

Det finns inga större skillnader mellan blocken bland de svarande. Andelen som prioriterar skolan bland för de borgerliga kommunpolitikerna är 75 procent och för kommunpolitiker från socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet (s, v och mp) 73 procent. Motsvarande jämförelse när det gäller medborgarna är 68 respektive 65 procent.

Den egna skolan fungerar bra

Nästa steg i undersökningen rör svenska folkets syn på hur skolan fungerar, såväl nationellt som lokalt i den egna kommunen. De svarande som har barn i skolåldern, 25 procent av samtliga tillfrågade, fick dessutom yttra sig om den eller de skolor där det/de egna barnet/barnen går.

Figur 3.1 Hur anser du att den skola där ditt barn går fungerar?

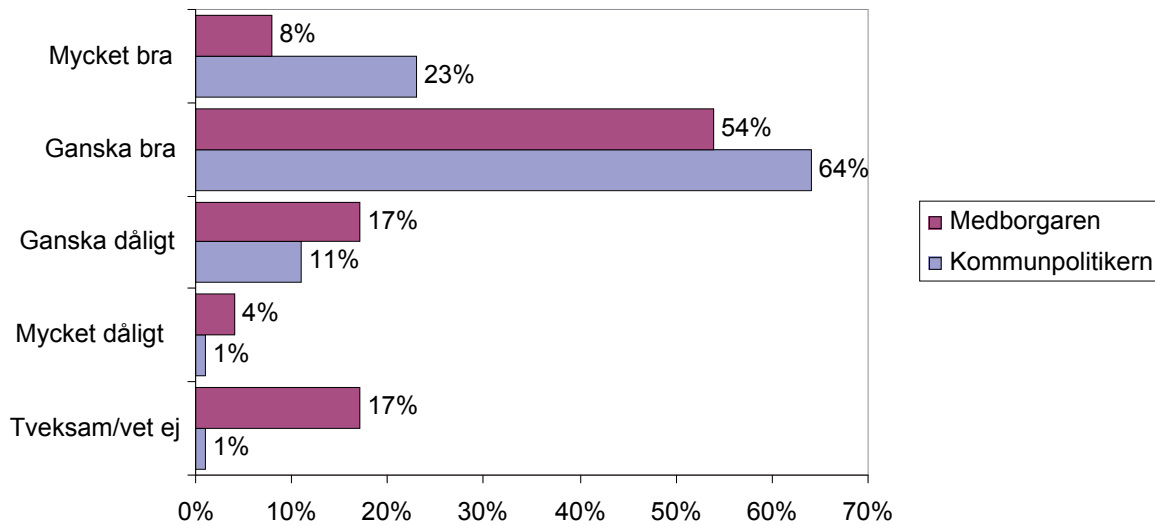

Frågan som redovisas i figur 2.1 har endast besvarats av de personer som har egna barn i skolåldern, dvs. 25 procent av de svarande. Sammanställningen av svaren tyder på att de svarande är väldigt nöjda när de relaterar till den skola där de egna barnen får undervisning.

Hela 87 procent av föräldrarna svarade att de anser att den egna skolan fungerar mycket bra eller ganska bra. En mycket liten andel, 2 procent, anser att den egna skolan fungerar mycket dåligt.

En anledning till det positiva utfallet kan ha att göra med det egna engagemanget och den insyn man trots allt får i sina barns skolvardag och den insyn man får i verksamheten genom kontakt med lärarna och med andra föräldrar.

Figur 3.2 Hur anser du att skolan fungerar i din kommun?

Medborgaren:

Sammanställningen ovan visar hur samtliga tillfrågade ställde sig till hur skolorna i den egna kommunen fungerar. Om man jämför med hur föräldrarna svarade om den egna skolan enligt föregående tabell, är svaret här inte riktigt lika positivt.

Trots ett kanske mer avlägset personligt förhållande till skolan anser ändå 62 procent, en klar majoritet, att skolan i den egna kommunen fungerar ganska bra eller mycket bra. En relativt stor andel, 17 procent, uppger att de är tveksamma eller inte vet.

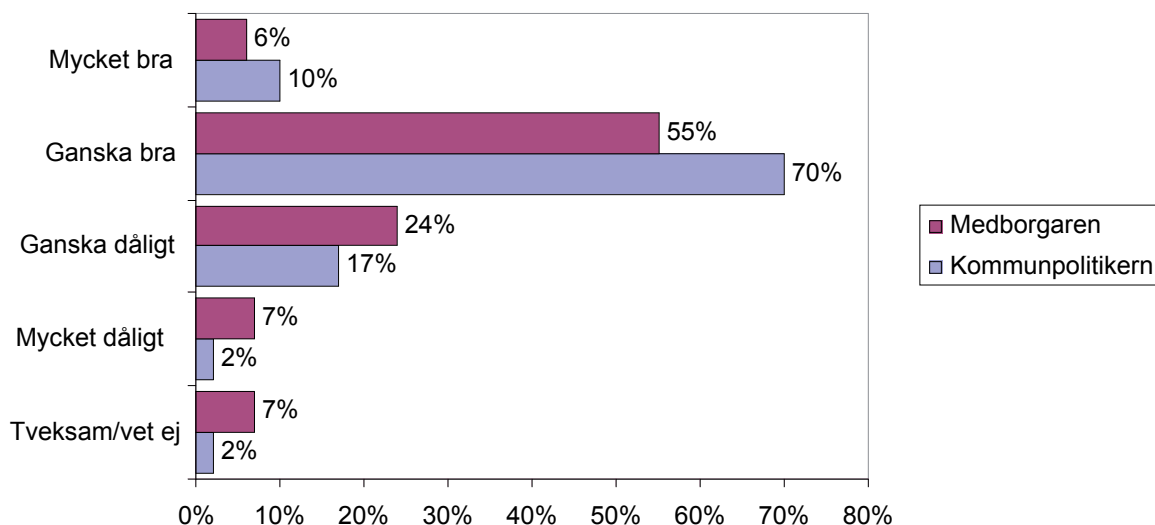
Kommunpolitikern:

De partier som är mest nöjda med hur skolan fungerar i den egna kommunen är vänsterpartiet och socialdemokraterna. 98 procent respektive 97 procent av dessa kommunpolitiker har svarat att de tycker att den egna skolan fungerar ganska bra eller mycket bra.

Motsvarande andelar för folkpartiet och moderaterna är 75 respektive 74 procent. Det parti som uttrycker störst missnöje med skolan i den egna kommunen är moderaterna, där 25 procent anser att den fungerar ganska dåligt eller mycket dåligt. För folkpartiet ligger denna siffra på 21 procent, men där har ingen svarat *mycket dåligt*.

Skillnaden mellan blocken är tydlig. 80 procent av de borgerliga har svarat att den egna skolan fungerar ganska bra eller mycket bra. För s, v och mp har 96 procent svarat på samma vis. 18 procent av de borgerliga uttrycker någon form av missnöje, medan endast 3 procent av kommunpolitikerna från s, v och mp svarar så.

Figur 3.3 Hur anser du att den svenska skolan i allmänhet fungerar?

Medborgaren:

Figur 3.3 visar hur de svarande anser att skolan fungerar i allmänhet. Resultatet tyder på att svenska folket är tämligen nöjda med hur skolan fungerar. 61 procent anser att skolan generellt sett fungerar ganska bra eller mycket bra.

En mindre andel, jämfört med föregående fråga, är tveksamma eller saknar tillräcklig information för att ta ställning. Istället är något fler direkt missnöjda eller anser att skolan fungerar mycket dåligt.

Av de tre figurerna ovan kan man konstatera att ju närmare skolan man befinner sig desto mer nöjd är man med den, allra helst om man har egna barn i skolåldern. Tar man ställning till skolan generellt måste man kanske i större utsträckning förlita sig på andrahandskällor, t ex mediebilderna av skolan, vilket tycks skapa mer negativa föreställningar.

Även dessa tre frågor har använts vid tidigare undersökningar och har då gett ungefär samma svar.

Kommunpolitikern:

80 procent av de tillfrågade kommunpolitikerna svarade att den svenska skolan i allmänhet fungerar ganska bra eller mycket bra. Spridningen i svaren är relativt stor beroende på partitillhörighet.

Bland de folkpartistiska kommunpolitikerna var det 57 procent som svarade att skolan i allmänhet fungerar ganska bra. Ingen av dem svarade att skolan i allmänhet fungerar mycket bra. 40 procent ansåg att den fungerar ganska dåligt, vilket gör folkpartiet till det parti som tydligast visar ett missnöje med skolan. Moderaterna visar på liknande svarsmönster.

Av de socialdemokratiska kommunpolitikerna svarade hela 97 procent ganska bra eller mycket bra. Tillsammans med vänsterpartiet, där motsvarande siffra är 93 procent, är socialdemokraterna det parti som är nöjdast med hur skolan fungerar i allmänhet.

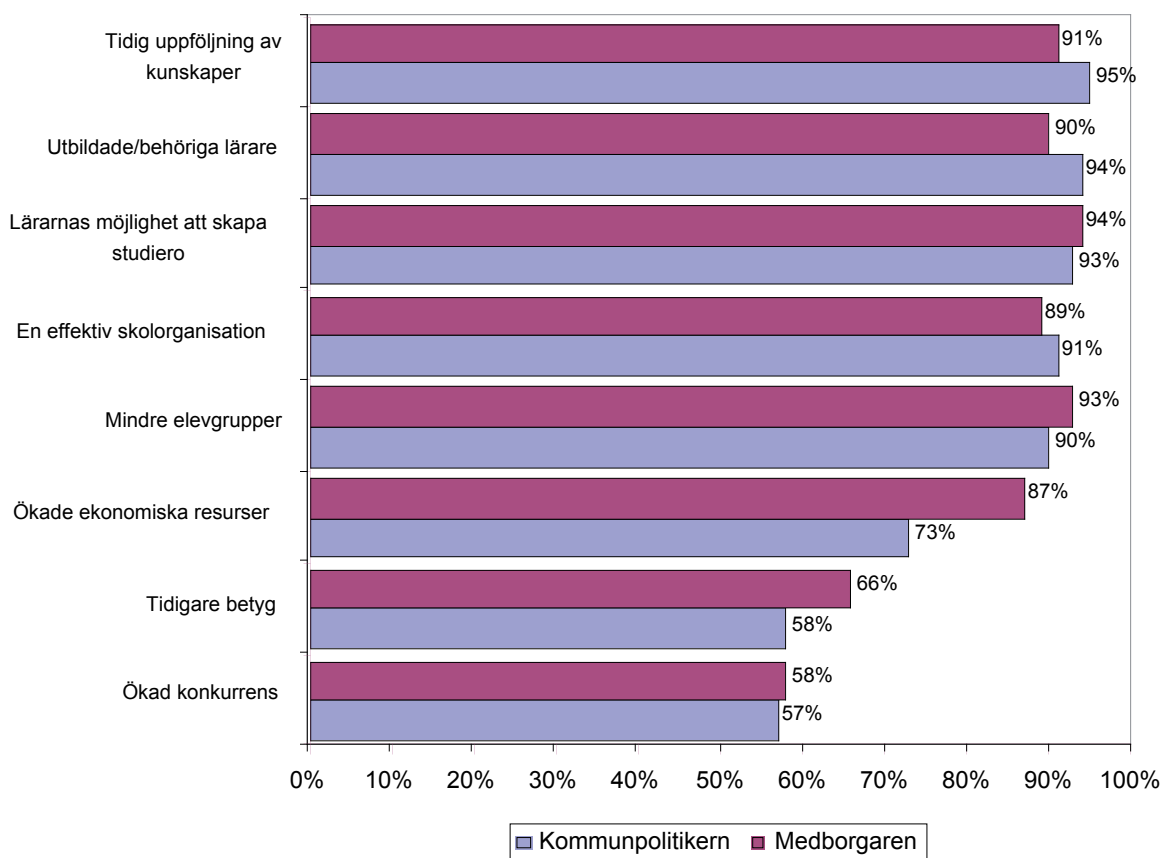
Skillnaden mellan blocken är ännu tydligare jämfört med föregående fråga. 68 procent av de borgerliga har svarat att skolan i allmänhet fungerar ganska bra eller mycket bra. För s, v och mp har 95 procent svarat på samma vis. 30 procent av de borgerliga uttrycker någon form av missnöje, medan endast 3 procent av kommunpolitikerna från s, v och mp svarar så.

Åtgärder för att förbättra skolans kvalitet

Figur 4.1 nedan är en sammanställning av åtta frågor som har med skolans kvalitet att göra. De svarande fick ta ställning till de olika påståendena och gradera sin åsikt på en fyrgradig skala från "Stämmer mycket bra" till "Stämmer mycket dåligt". Som femte svarsalternativ fanns också "Tveksam, vet ej".

I figuren finns endast svaren "stämmer mycket bra" och "Stämmer ganska bra" sammanställda, här hopslagna i en och samma stapel.

Figur 4.1 Hur viktigt är påståendet för att förbättra elevernas resultat?

Det är tydligt att fem av våra påstående överlag upplevs som extra viktiga för elevernas resultat. Det är tidig uppföljning, behöriga lärare, lärares möjlighet att skapa studiero, en effektiv skolorganisation och mindre elevgrupper.

Kommunpolitikern:

Hos samtliga partier, bortsett från vänsterpartiet (83 procent) svarade över 90 procent positivt på påståendet om tidig uppföljning av kunskaper.

Nästan alla kommunpolitiker anser att behöriga lärare är viktigt för att förbättra elevernas resultat. Totalt anser 94 procent av kommunpolitikerna att behöriga/utbildade lärare är en viktig eller mycket viktig faktor för att förbättra elevernas resultat.

Över 90 procent anser att möjligheter för lärare att skapa studiero är viktigt. Här syns inga större skillnader mellan partierna, bortsett från vänsterpartiet där 77 procent tyckte att påståendet stämde ganska bra eller mycket bra. Trots detta syns inga stora skillnader mellan blocken (6 procentenheter).

Avseende effektiv organisation är det inget partis företrädare som utmärker sig – bland samtliga är över 90 procent positiva.

Inte heller avseende frågan om mindre elevgrupper syns några utmärkande skillnader. 92 procent av de borgerliga kommunpolitikerna tycker att detta stämmer ganska bra eller mycket bra i syfte att förbättra elevernas resultat.

En viss skillnad kan ses mellan blocken i deras inställning till hur ökade ekonomiska resurser kan bidra till att förbättra elevernas resultat. 79 procent av kommunpolitikerna från s, v och mp ser positivt på sambandet mellan ökade ekonomiska resurser till skolan och elevernas resultat. Motsvarande andel för de borgerliga är 67 procent. Moderaterna är det parti som är mest kritiskt, endast 55 procent ser positivt på sambandet.

Tidigare betyg är den fråga som är mest blockskiljande. 90 procent av de borgerliga kommunpolitikerna svarar att det stämmer ganska bra eller mycket bra i syfte att förbättra elevernas resultat. Minst positiva i det borgerliga blocket är centerpartisterna, där 70 procent instämmer.

Bland socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister är det endast 22 procent av kommunpolitikerna som svarade att tidigare betyg stämmer ganska bra eller mycket bra i syfte att förbättra elevernas resultat. Samtliga tre partier är ungefär lika kritiskt inställda.

Avseende frågan om ökad konkurrens syns stora politiska skillnader. Endast 23 procent av kommunpolitikerna från s, v och mp instämmer i att fler alternativ till den kommunala huvudmannen bidrar till att förbättra elevernas resultat. På den borgerliga sidan är motsvarande andel 89 procent.

Centerpartiet är det borgerliga part som är mest kritiskt, 68 procent instämmer. Det socialistiska blocket är splittrat där miljöpartiet utmärker sig åt ena hållet (66 procent) och vänsterpartiet åt det andra (12 procent). Av socialdemokraterna menar 19 procent att sambandet är positivt.

Medborgaren:

Det visar sig att flera av påståendena anses vara viktiga i syfte att förbättra skolans kvalitet, enligt de svarande. Det kan tyckas att flera av påståendena är självklara, men en del av dem upplevs i själva verket som högst kontroversiella, särskilt på det politiska planet.

Lärarnas möjlighet att skapa studiero toppar listan. Debatten om ordningsbetyg och ökade disciplinära befogenheter för lärarna har varit mycket intensiv på den nationella politiska nivån och i media. Om debatten är ytterst känslig rent politiskt, är det allmänna opinionsläget mer lättolkat. Även tidigare undersökningar visar att denna fråga anses vara viktig bland medborgarna.

Detsamma gäller tidig uppföljning av kunskaper och tidigare betyg. En stor majoritet av de tillfrågade anser att tidigare uppföljning och tidigare betyg än i år 8 är viktigt för att förbättra elevernas resultat i skolan.

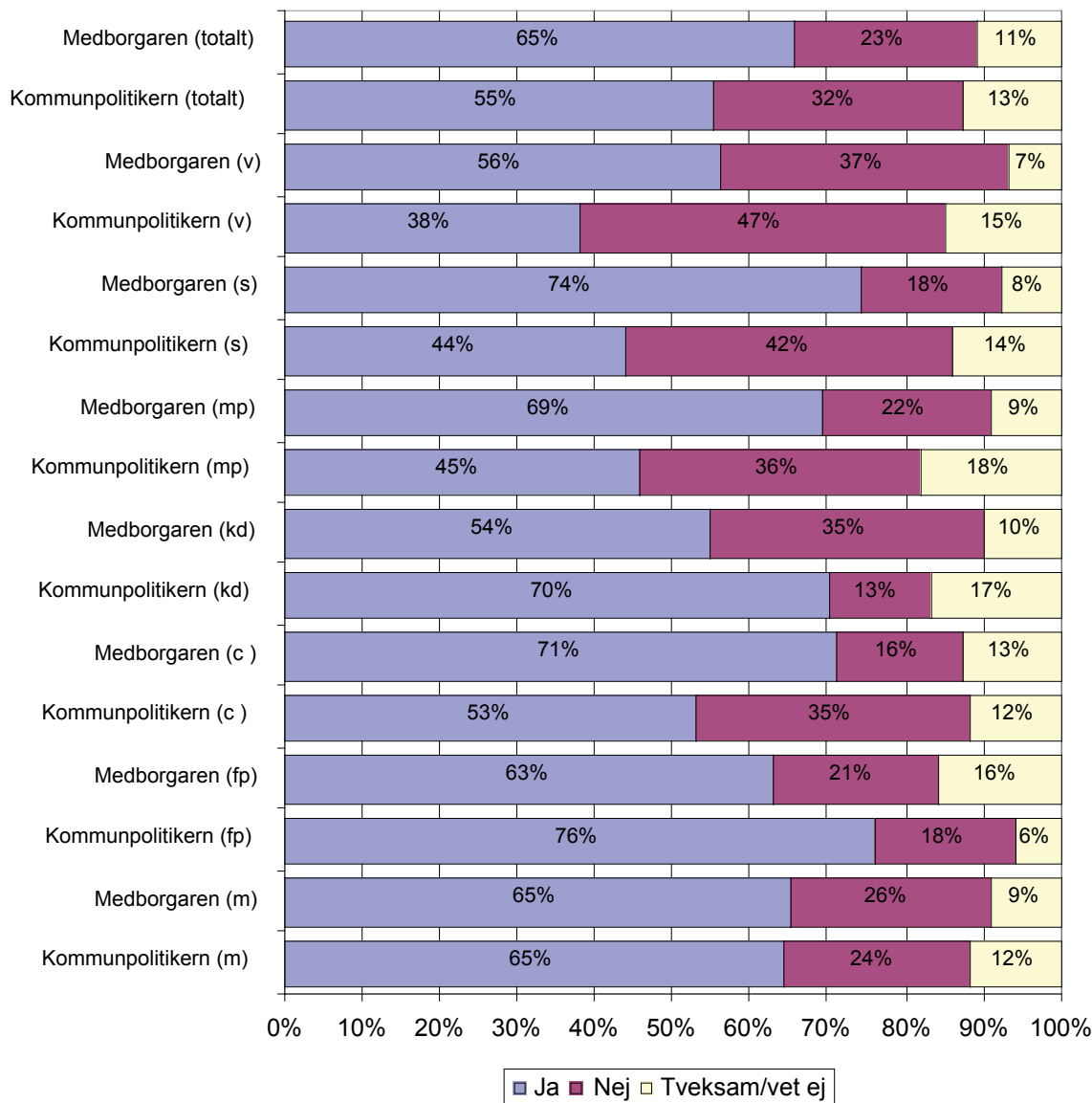
Mindre elevgrupper, ökade ekonomiska resurser till skolan och behöriga lärare kan möjligtvis tolkas som självklarheter. Många, framför allt föräldrar, är oroliga för växande klasstorlekar och därmed minskande lärartäthet. Minst lika oroande är den höga andelen obehöriga som sköter undervisningen i både grund- och gymnasieskola.

Splittrat stöd för en lärarauktorisering

Den socialdemokratiska regeringen tillsatte en utredning för att utröna om en lärarauktorisering skulle införas. Den borgerliga regeringen ändrade direktiven till att förutsätta att så ska ske. Utredningen har nu istället fått i uppdrag att analysera hur ett auktorisationssystem skulle kunna se ut.

Figur 5.1 Anser du att det bör inrättas en auktorisation för lärare eller tycker du inte det?

Medborgaren:

En tydlig majoritet av de tillfrågade inom allmänheten, 65 procent, anser att det bör inrättas en auktorisation för lärare. Endast 23 procent anser att en sådan inte behövs, medan 11 procent är tveksamma eller avböjer att ta ställning. De väljare som är

mest positiva till att inrätta en auktorisation är de socialdemokratiska (74 procent). Detta ska jämföras med att endast 43 procent av de socialdemokratiska kommunpolitikerna säger sig vilja införa en auktorisation.

Kommunpolitikern:

Synen på en lärarauktion skiljer blocken åt. Av de borgerliga kommunpolitikerna tycker 65 procent att en auktorisation ska inrättas. Motsvarande siffra för s, v och mp är 44 procent.

Det parti som ställer sig mest positivt till en lärarauktion är folkpartiet. 76 procent av deras förtroendevalda i denna undersökning vill inrätta en auktorisation för lärare. 65 procent av de moderata kommunpolitikerna är av samma åsikt.

Miljöpartiet, socialdemokraterna och vänsterpartiet visar på kommunnivå upp en splittrad bild. Färre än hälften säger sig stödja tanken om en lärarauktion. Detta ska bland annat jämföras med partiernas ställningstagande på riksnivå.

Det ska nämnas att en relativt stor andel inom de flesta partierna på kommunnivå inte verkar ha tagit ställning, alternativt ställer sig tveksamma.

Ska endast lärare med lärarutbildning få sätta betyg?

Denna fråga handlar om lärares behörighet. Med behörighet menar vi dels en pedagogisk högskoleutbildning (lärarexamen), men även att man som lärare undervisar och betygsätter i de ämnen och för de åldrar man har utbildning för.

Kommunpolitikern:

Även denna fråga visar på en tudelning bland kommunpolitikerna inom respektive parti. Något färre än hälften i de flesta partierna anser att det endast är utbildade lärare som ska få sätta betyg. Resultatet rimmar illa med den syn på behörighet som uttrycks i figur 4.1.

Mest skeptiska är kristdemokraterna, där 53 procent av de tillfrågade anser att även andra än utbildade lärare ska få sätta betyg. Socialdemokraterna är de som i störst utsträckning 51 (procent) anser att betygsättning borde vara förbehållet utbildade lärare.

Socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet tenderar att på kommunnivå ha en mer strikt syn på betygsättning jämfört med de borgerliga, 49 mot 43 procent.

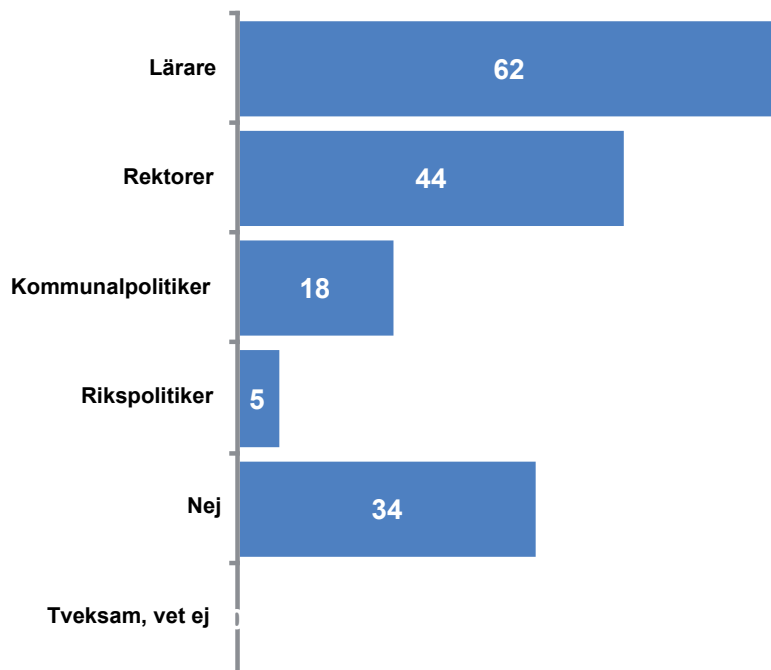
Medborgaren:

62 procent av de tillfrågade anser att endast lärare med lärarutbildning ska få sätta betyg. Det är en tydlig majoritet, men den är inte överväldigande stor. En annan undersökning som Lärarnas Riksförbund genomförde bland föräldrar till barn i skolår 9 våren 2006 visade att 85 procent ansåg att behörighet vid betygsättning var mycket viktig. Det verkar alltså göra viss skillnad om man endast frågar föräldrar jämfört med om man frågar den breda allmänheten.

Men med anledning av resultatet är det ändå förvånande att nästan var femte som undervisar i den svenska skolan idag är obehörig, såtillvida att de saknar lärarutbildning. Därutöver finns utbildade lärare som undervisar och betygsätter i ämnen de inte har utbildning i.

Lärarna lyssnar på föräldrarna

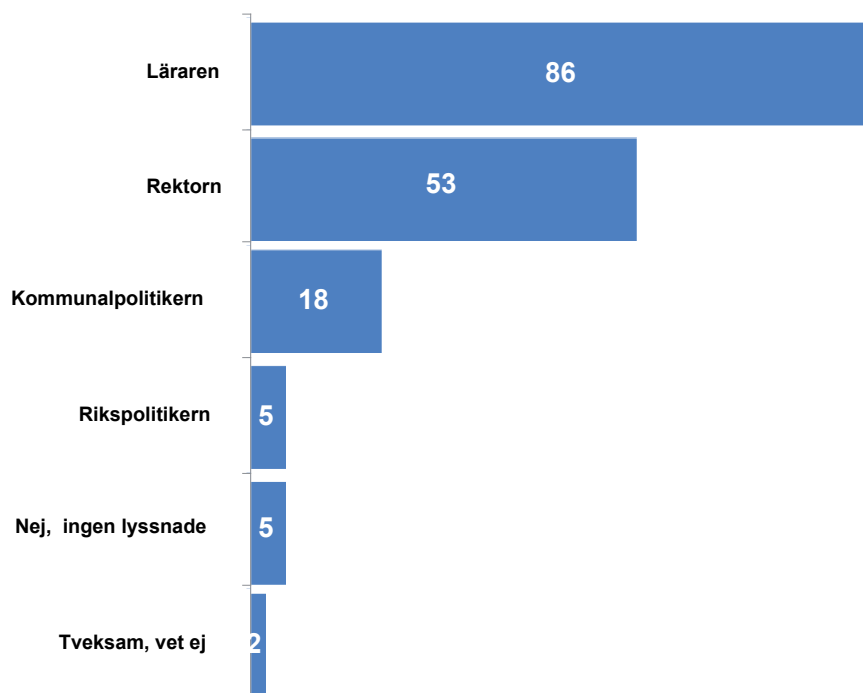
Figur 6.1 Har du kontaktat någon av följande för att diskutera skolan?

Figur 6.2 I vilket ärende har du kontaktat någon? Endast ja-svar

6.3 Lyssnade de på dina synpunkter? OM JA: Vem var det som lyssnade?

Medborgaren

I figur 6.1, 6.2 och 6.3 återfinns tre frågeställningar som endast riktade sig till dem som har barn i skolåldern. En viss reservation bör göras med anledning av den låga andel som kontaktat skolan. Vi ville veta vem de vänder sig till när de vill diskutera skolfrågor och hur de upplever att de blivit bemötta.

Undersökningen visar att den vanligaste kontaktytan med skolan är lärarna. Undersökningen visar även att lärarna i stor utsträckning lyssnar till medborgarnas synpunkter på skolan.

Kommunpolitikern:**75 procent av kommunpolitikerna har varit i kontakt med skolan**

Av kommunpolitikerna säger sig 75 procent (se tabellbilagan) ha varit i kontakt med skolan just i egenskap av kommunpolitiker. 83 procent av folkpartisterna uppger att de haft kontakt med skolan, medan bara 70 procent av de kristdemokratiska förtröendevalda haft det.

Av kommunpolitikerna har sju av tio i egenskap av politiker varit i kontakt med skolledare och lärare och sex av tio har varit i kontakt med elever. Sifoundersökningen visar även att endast fyra av tio kommunpolitiker aktivt har suttit med på en lektion.

Appendix

Publiceringsregler

Rapporten som innehåller resultaten från en undersökning utförd av Research International Sweden AB på klientens uppdrag, är klientens egendom. Copyrighten tillfaller Research International Sweden AB om ej annat överenskommits.

Om annat ej skriftligen överenskommits, förblir frågeformulär, data, och annat material till samtliga undersökningar Research International Sweden AB egendom.

Research International Sweden AB skall ge sitt skriftliga samtycke till publicering av undersökningsresultat till allmänheten. Samtycke lämnas rutinmässigt om ej särskilda motskäl finns.

I Research International Sweden AB intresse ligger att förhindra felaktigheter i faktaredovisningen och missledande tolkningar av undersökningsresultaten. Om en klient publicerar missvisande siffror eller gör ett missvisande urval av undersökningsresultat, förbehåller sig Research International Sweden AB rätten att publicera korrekta och kompletterande delar av samma undersökning för att redovisa en mer rättvisande och avvägd tolkning.

Följande information skall alltid medtas i all publicering till allmänheten:

- frågornas exakta lydelse
- den intervjuform som använts i undersökningen, t.ex. telefonintervjuer, besöksintervjuer eller postala enkäter
- undersökningspopulation, t.ex. intervjupersonernas ålder
- antal intervjupersoner
- tiden för fältarbetet
- urvalsmetod om annan metod använts än en som är slumpmässig i alla steg.

Undersökningsresultat som publiceras till allmänheten skall normalt ej vara baserade på mindre än 1.000 intervjuer.

När en klient publicerar resultat från en SIFO Research International-undersökning, skall den information som ges i första hand gälla klientens egna produkter och/eller tjänster. Information om undersökningsresultatet rörande konkurrenters produkter och tjänster kan innefattas, men skall komma i andra hand vid presentationen.

Undantag och variationer i dessa regler tillåts då särskilda skäl föreligger och beviljas av Research International Sweden AB. För att gälla skall sådana undantag och ändringar lämnas skriftligen.

Fältarbete

SIFO Research Internationals Telefonbuss är en regelbunden telefonundersökning som genomförs med ett slumpmässigt urval av den vuxna befolkningen. Intervjuerna görs med personer 15 år och äldre från SIFO Research Internationals telefonintervjucentral i Ronneby.

Urval

Urvalet är slumpmässigt i alla steg och riksomfattande. Om rätt person i hushållet ej anträffats har han eller hon ersatts av annan intervjuperson.

I det första steget är urvalet framtaget genom SIFO Research Internationals urvalsprogram för telefonundersökningar (KATURV). I det andra steget väljs enligt en slumptabell den person i hushållet som skall intervjuas. Om den personen inte är hemma väljs i första hand annan intervjuperson i hushållet enligt slump Tabellen, i andra hand person i annat hushåll.

SIFO Research Internationals respekterar de utvaldas integritet och rätt att vägra svara på enstaka frågor eller vägra att medverka i en intervju. De utvalda är anonyma för SIFO Research Internationals.

Tabellernas uppbyggnad

Tabellrapporten består av dataskrivna tabeller.

Tabeller betecknade ”*procent vertikalt*” (anges i övre högra hörnet) innehåller procentberäkning kolumnvis. Sifferraden ”*vägt bastal*” visar de siffror på vilka de procenttal som står därunder är baserade. I vissa fall ändras bastalen för procentberäkning mitt i tabellsidan. Då har en ny bastalsrad, betecknad ”*nytt bastal*”, lagts in och de efterföljande procenttalen är baserade på dessa bastal. Bastal för procentberäkning anges alltid i absoluta tal.

Ett + eller ett - efter procenttal markerar statistiskt signifikant avvikelse inom gruppen.

Ibland kan smärre avvikelser uppstå vid avrundningar i procentberäkning och vägning. Om flera svar tillåts i en fråga, dvs. att respondenten fått avge mer än ett svar, summerar inte de olika svarsalternativens delsummeror nödvändigtvis till 100 procent.

Poststratifiering

Före framtagningen av tabellerna genomförs en s.k. poststratifiering. Den utjämnar fluktuationer i urvalet. Vägning har dels gjorts enligt hushållsstorlek och dels genom kombinationer av celler bildade av ålder, kön och yrkesklass. Tabellerna redovisar bastal före och efter vägning. Procenttalen är alltid vägda.

Osäkerhetsmarginaler

Vid analys av tabellmaterial från intervjuundersökningar gjorda med stickprov är det väsentligt att komma ihåg att de angivna procentsatserna är ungefärliga värden. Förekomsten av en felmarginal innebär att det är felaktigt att tro att siffrorna från ett stickprov är exakt desamma som skulle ha erhållits om hela befolkningen besvarat frågan.

Det som kallas felmarginal är egentligen en osäkerhetsmarginal. Smärre avvikelser ligger i alla procenttal i tabellerna och de är av något större storleksordning närmare mitten av procentskalan.

Så exempelvis har ett ”ja”-svar på 50% en något större osäkerhet än ett ”ja”-svar på 10% eller 90%. Den osäkerhet som urvalsfel kan medföra beror också på bastalets storlek.

Med felmarginal för ett procenttal (p) menar vi här längden av ett halvt 95%-igt konfidensintervall för procenttalet. Ett 95%-igt konfidensintervall skall tolkas så att sannolikheten är att i 95 fall av 100 ligger resultatet inom felmarginalen.

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

www.lr.se

**Ett litet land
behöver stora
kunskaper**